

Zaupanje v lastne sile, izzivi in tveganja

Le dobri štirje meseci nas ločijo do konference občinske organizacije ZKS. Časa je malo, problemov pa vedno več. Pravijo, da se prepočasno odzivamo na dnevna politična dogajanja in da je premalo otipljivih rezultatov. Vendar lahko trdimo, da nova oblika ustvarjalnega dela zveze komunistov z vso odprtostjo, spodbujanjem prenove ZK in ekonomske reforme že vpliva na gospodarske in politične razmere tudi v naši občini. Zato ni čudno, če članstvo zahteva hitrejšo spremembo v našem delovanju in večji učinkovitosti. V zvezi s predkonferenčno dejavnostjo smo vprašali predsednika OK ZKS Ljubljana Center Iva Krča, da nam kaj več pove o naloga komunistov in OO ZK v tem kratkem obdobju.

Teško bi v kratkih besedah naštel vse naloge, ki so pred nami. V vsakem primeru pa je potrebno smelo nadaljevati z gospodarsko političnimi spremembami in družbenim razvojem Ljubljane ter organizacijskimi in kadrovske priprave na konferenco. Zato bo poročilo o delu in organizaciji občinske organizacije ZKS Ljubljana Center kritična ocena lastnega dela. Poudariti pa bo treba tudi nesporen delež komunistov pri doseganju gospodarskih rezultatov in demokratični lastne organizacije kot družbe na sploh.

Vsekakor pa že v vseh dosedanjih razpravah jasno izstopata odločna podpora članstva pa tudi širše javnosti programski usmeritvi slovenskih komunistov o graditvi socializma po meri človeka in zahteva vodstvu slovenskih komunistov, da ne popusti pred

najrazličnejšimi pritiski. Vsa ta stališča članov in organizacij ZK bomo morali izraziti tudi na sami konferenci.

V osnovnih organizacijah se že začnejo razpravljati o prenovi zveze komunistov. Prenova ZK se torej začne od spodaj navzgor in hkrati od zgoraj navzdol, vendar hitreje dozoreva v bazi. Pri tem pa nastaja vrsta vprašanj, dilem in protislovnih ocen. Kako po vašem mnenju čimprej konkretizirati prenavo in kako smo pripravljene na izzive in tveganja pri uresničevanju prenove?

Velika večina članstva sprejema prenavo kot nujno, saj smo se že v osnovi opredelili za socializem svobodnih ljudi, za demokracijo in za metodo demokratičnega združevanja ljudi v socialistični zvezi in za delegatski sistem na podlagi odprtega koncepta prenove socialističnega samoupravljanja. V razpravi je tudi delovni osnutek za pripravo dokumenta o prenovi zveze komunistov. S tem dokumentom začnemo oblikovati moderno organizacijo, ki naj spodbudi vse napredne sile v naši družbi pri uresničevanju demokracije in socializma, začnemo pa tudi priprave za pogovor z jugoslovanskimi komunisti o teh vprašanjih. Omeniti je še potrebno, da v gradivu o prenovi ZK dobiva vse bolj pomembno mesto ustvarjalnost, znanje, odprtost v svet, tržna usmerjenost, produktivno delo in ekonomsko produktivno uveljavljanje solidarnosti. Ob tem se hote ali nehoti srečamo z razvojem političnega pluralizma in z demokratičnimi pravili obnašanja vseh subjektov, ki so aktivni v političnem delovanju. Smisel drugačnega

dela vidimo v SZDL, ki mora pri delu zagotoviti več različnosti in najti več prostora tudi za nosilce drugačnih idej.

V predkongresno aktivnost spada tudi kadrovske priprave, ki so tokrat mnogo zahtevnejše. S spreminjanjem kadrovske politike in volilnih pravil v ZK moramo zagotoviti, da se bodo bolj upoštevali tudi novi kriteriji članske pripadnosti pri kadrovanju funkcionarjev v razna vodstva, začenši od sekretarjev OO ZK vse do CK ZKJ. Kako se pripravljamo na volitve, po kakšnih kriterijih naj bomo izbirali kandidate in kako poteka priprave na evidentiranje novih funkcionarjev?

Ni dvoma, da je izbor vodstev OO ZK in občinske organizacije ZK izredno pomembna naloga našega delovanja v tem obdobju. Evidentiranje po OO ZK poteka počasi, vendar v skladu z navodili in po ključu za izvolitev delegatov OO ZK za konferenco ZK in za druge višje organe. Sicer pa menim, da bi morali za vodstva organizacij in organov ZK evidentirati predvsem tiste, ki jim članstvo zaupa in da bodo sposobni in pripravljeni uresničevati prenavo ZK tako v njenem programskem (socializem po meri ljudi) kot tudi v organizacijskem pogledu. Gre za interesno delovanje članstva, medijsko in drugo javno nastopanje, sposobnost predstavljanja programskih ciljev širši javnosti itd. Ta pa so seveda zahtevne naloge za kar sta potrebna znanje in usposobljenost.

LOJZE CEPUS

Fronta ali koalicija

V zadnjem času se vse več govori in piše o OF, predvsem o njenih izvornih načelih in temeljnih točkah, organiziranosti, odnosih med skupinami in Dolomitski izjavi, kot jo danes imenujemo.

Že v začetku je imela organizacija oziroma gibanje, kot se je tudi imenovala, namen, prerasti v vodilno politično zvezo na Slovenskem. Protiimperialistična fronta, kot se je v začetku imenovala, je bila ustanovljena v času vojne, ko je bilo slovensko narodno ozemlje razdeljeno med tri okupatorje. Glavni namen organizacije v prvem obdobju, to je do časa pred napadom Nemčije na Sovjetsko zvezo je bilo širjenje in utrjevanje organizacije, tako številčno in organizacijsko kot programsko.

Na ustanovnem sestanku 26. aprila 1941 so bili predstavniki treh političnih grupacij, to je krščanskih socialistov, naprednih sokolov in KPS, ki je bila organizirana kot stranka v ilegali ter predstavniki slovenskih kulturnih delavcev, ki pa niso bili politično organizirani. Le-te je pred okupacijo družilo načelo protiimperializma in simpatije do Sovjetske zveze, v kateri so videli glavno poročstvo za zmago nad različnimi fašizmi.

Začetno ime ni bilo naključno izbrano, če vemo, da so bile v organizaciji dve skupini KPS in krščanski socialisti, ki sta zagovarjali delavske interese ter ena demokratično nacionalno usmerjena. Imperializem so v grobem enačili s kapitalizmom, zato so nastopali tako proti italijansko-nemškemu kot proti anglo-ameriškiemu, od katerih so zadnjemu očitali, da je za svoje koristi prvima dvema žrtvoval male države. Takšna stališča so pojasnjevali s tem, da bi kasneje izločili iz Protiimperialistične fronte vsakega tujega agenta, ki bi hotel »v pravilni osvobodilni boj podtakniti kukavičje jajce in vpreči v angleški imperialistični voz ljudske množice, boreče se za veliko stvar svoje narodne in socialne osvoboditve.«

Krivca za poraz, hitro kapitulacijo in razkosojanje so iskali tudi v starojugoslovanskem kapitalističnem sistemu in tudi zaradi tega so vse stavili na Sovjetsko zvezo, za katero so bili prepričani, da se bo zapletla v vojo proti Nemčiji. Poudarjali so, da je prevzel osvobodilno voljo slovenskega naroda slovenski proletarijat, ki naj bi združil vse pozitivne sile slovenskega naroda.

V začetnem obdobju so bile vse ustanovne skupine popolnoma enakopravne. Ideje Protiimperialistične fronte, po napadu na Sovjetsko zvezo preimenovane v OF so širili med svojim članstvom, vsak po svoji »liniji« in pridobivali še druge skupine in posameznike, tako da je bilo jeseni 1941 vključenih v OF od 18 do 22 skupin. Vendar so imele ustanovne ali temeljne skupine v organizaciji posebno mesto. Druge skupine so imele v vrhovnem plenumu OF po enega predstavnika, ustanovne pa po več. Poleg tega so bili v izvršnem odboru OF, ki je dejansko vodil OF, samo predstavniki ustanovnih skupin. Te so se zedinile v težnji po narodovem osvobojevanju, v udeležanju le-tega in po skupnem in lojalnem sodelovanju. Pri tem so bile narodnostne zahteve obvezne za vse skupine v OF, družbene pa naj bi se reševale le v okviru ustanovnih skupin.

Organizacijsko mrežo OF so ustvarjali tako, da je vodstvo OF za posamezna območja slovenskega ozemlja ustanovljalo okrožne odbore OF, v katerih so bili praviloma predstavniki vseh treh ustanovnih skupin. Območje delovanja okrožnih odborov OF pa je bilo razdeljeno še na rajone, v približni velikosti predvojnih občin. Tako kot okrožni so bili tudi rajonski odbori OF sestavljeni tripartitno, in vsak od teh je imel tesno povezavo s predstavnikom svoje skupine in višjem odboru OF.

Osvobodilna fronta je kot borbena koalicija z zgoraj opisano organizacijsko strukturo obstajala vse do podpisa Dolomitske izjave, marca 1943, vendar so o odnosih med njimi razpravljali ves čas do podpisa. V vodstvu so bili odnosi dobri, predvsem zaradi sprotih usklajevanj, toda med aktivisti različnih skupin je prišlo do določenih nesprotij zato je Edvard Kocbek že pred novembrom 1941 opozoril na ravnane nekaterih partijcev na terenu, hkrati pa poudaril, da tega ne počne zaradi »prestižnih razlogov, temveč zaradi nezdravega polaganja temeljev novega reda«.

LOJZE TRŠAN

SKUPŠČINSKI ZBORI V JULIJU

Obsežen dnevni red, vendar nujni sklepi

Vsi zbori občinske skupščine se bodo sestali v torek, 11. julija. Na dnevnem redu je obsežna problematika, ki obsega kar 17. točk. Pred sejami posameznih zborov bo skupna seja, na kateri bodo obravnavali predlog amandmajev k ustavi SR Slovenije in predlog sklepa o podelitvi plakete občine Ljubljana Center.

Na ločenih zasedanjih bodo zbori med drugim obravnavali analizo uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center v letih 1986–1989.

Hkrati s tem bo tekla beseda tudi o uresničevanju programa razvojnih nalog mesta Ljubljane v letošnjem letu. Med drugim naj bi sprejeli predlog

programa razvoja drobnega gospodarstva do leta 1990 in predlog odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja obrti v občini Center.

Na dnevnem redu je več osnutkov predpisov s področja prostorske ureditve. Tako naj bi obravnavali osnutek odloka o lokacijskem načrtu za območje Roške ceste. Več je tudi osnutkov odlokov o prepovedi gradnje in prepovedi spremembe namembnosti zemljišča in sicer za območja Komenškega ulice, Univerzitetne knjižnice, podjetja Elektro Ljubljana in Vodovoda.

Delegati bodo obravnavali tudi osnutek dogovora o razporejanju sredstev splošne porabe in osnutek odloka o rebalansu občinskega proračuna.

Beseda bo tekla tudi v osnutku odloka, ki nekoliko spreminja že veljavni odlok o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra Stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost. Sprejeli naj bi tudi predlog odloka, s katerim razveljavljajo odlok o ustanovitvi Zavoda za družbeno planiranje Ljubljane. Posebej naj bi se posvetili tudi problemom stanovanjskega gospodarstva Ljubljana, razen tega pa bodo obravnavali sanacijski program DO Pletenina.

Upati je, da obsežni dnevni red ne bo odvrnil delegatov od sodelovanja na skupščinskih zborih, saj bi to lahko povzročilo hude motnje v delovanju občinskih služb v prihodnjih mesecih. Prav zaradi tega je predsedstvo skupščine sklenilo ponuditi zboru občinske skupščine tako obsežen dnevni red v prepričanju, da bo delegatska razprava dala tudi ustrezne rezultate.

Obvestilo o zapori Rimske ceste

Po odločbi Mestnega komiteja za komunalno gospodarstvo, promet in zveze mesta Ljubljana bo od 1. junija dalje Rimska cesta popolnoma zaprta zaradi obnove. Zapora bo potekala v treh fazah:

1. faza: odsek Kardeljeva cesta – Borštnikov trg, v času od 12. 6. do 11. 9. 1989
2. faza: odsek Borštnikov trg – Snežniška ulica, v času od 12. 8. do 12. 9. 1989.

3. faza: odsek Snežniška ulica – Prešernova cesta, v času od 13. 9. do 12. 10. 1989.

V vseh treh fazah promet ne bo možen. Glede na posamezne načine obnove vozišča, bosta delno možna dostava in dovoz, ter intervencija – po dogovoru z vodjo gradbišča Vojkom Smrdeljem.

Skica začasne prometne ureditve je na vpogled v tajništvo KS Gradišče, Ljubljana, Rimska cesta 24/1, KS GRADIŠČE LJUBLJANA, RIMSKEGA ULICE 24, KOMISIJA ZA UREJANJE PROSTORA IN VARSTVO OKOLJA

Povzetek javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije

Kljub relativno kratkem času za javno razpravo o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije, ki je bil v končni obliki objavljen šele 21. 4. 1989 in je tako potekala javna razprava formalno le mesec dni, ne moremo te razprave oceniti za površno in za prekratko. Dejanska razprava je potekala več kot leto dni – od začetka razprav o spremembah zvezne ustave t.j. od konca leta 1987 dalje.

Že ob razpravi o amandmajih k zvezni ustavi, so bile podane sugestije in zahteve, kaj je potrebno spremeniti tudi v republiški ustavi. Zaostravanje odnosov znotraj Jugoslavije pa je dnevno opozarjalo, kaj je potrebno v republiški ustavi spremeniti in jasneje, nedvoumneje opredeliti, da ne bi prihajalo do različnih tolmačenj, čisto tudi zlonamernih, o ustavnem položaju republike znotraj federativne Jugoslavije.

Javna razprava je v naši občini potekala v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah pa tudi v vrsti strokovnih institucij in v sve-tih pri občinski konferenci SZDL. Udeležba na teh razpravah ni bila zadovoljiva. Vendar pa lahko ugotovimo, da so bile pripombe tehtne in jih lahko že sedaj ocenjujemo tudi kot prispevek za pripravo nove ustave SR Slovenije.

Splošne pripombe

Osnutek amandmajev ne zadovoljuje hotenja po takih ustavnih spremembah, ki naj bi zagotovile doslednejšo opredelitev republike kot suverene, demokratične države znotraj jugoslovanske federacije. Omejitve s področja družbenopolitičnega sistema, ki izhajajo iz zvezne ustave in iz temeljnih načel, ji dajejo še vedno pečat real-socialistične tvorbe preteklega obdobja. V razpravi je bila prisotna zahteva, da je treba temeljna načela nadomestiti s kratko, jedrnatno preambulo v katero se naj vključi ugotovitev, da se vsi ljudje rodijo svobodni ter imajo enako dostojanstvo in enake pravice. Svoboda človeka je osnova socialistične družbe in na njej temelji tudi ves sistem, ki ji je podrejen. Cilji družbe so v zavzemanju za socialistično, samoupravno, demokratično in pluralistično družbo, za tvorno in enakopravno sožitje znotraj federativne Jugoslavije, za sodelovanje in združevanje z vsemi narodi na svetu ter vključevanje v napredne tokove Evrope in sveta.

Prav tako je bilo v razpravi poudarjeno, da je pravica do združevanja na politični oziroma nazorski podlagi eno od osnovnih človekovih in državljskih pravic.

Trije zbori ali en sam

Strukturo občinskih in republiške skupščine bi veljalo ponovno preučiti. Sedanja razdelitev na tri zore ni pokazala nobenih prednosti pred enodimno sestavo. Nasprotno, sedanja delitev na tri zore je pokazala vrsto tehničnih, pa tudi vsebinskih pomanjkljivosti. V primerih kolizij sprejetih odločitev v posameznih zborih je vselej prihajalo do usklajevanja v ožjih skupinah, v katerih je prevladalo večinoma večinsko mnenje in je bila s tem postavljena pod vprašaj enakopravnosti posameznih zborov.

Glede na omejitve v zvezni ustavi je razumljivo, da sedanjega ustroja skupščin ne moremo spreminjati. To bo prišlo v poštev pri sprejemanju nove ustave. Pač pa bi bilo potrebno prilagoditi vlogo posameznih zborov že nastalim družbenim potrebam. Vlogo družbenopolitične